

Ještě k diskusi o organizaci součinnosti v časopisu polské lidové armády „Myśl wojskowa“

V 6. čísle Vojenské mysli ročník 1954 jsem na straně 134 až 136 glosoval živou diskusi o organizaci součinnosti, která probíhala po několik měsíců v časopise polské lidové armády „Myśl wojskowa“. Ve svých poznámkách k této diskusi jsem uvedl, že redakční rada časopisu diskusi neuzavřela a nezaujala své stanovisko k prodiskutovaným problémům. Ve skutečnosti však byla diskuse uzavřena redakčním článkem, uveřejněným ve 12. čísle časopisu ročník 1953, o čemž jsem však při zpracování svého příspěvku ještě nevěděl.

Svůj referát proto doplňuji, aby čtenáři získali správnou a úplnou představu o závěrech, kterými redakční rada časopisu „Myśl wojskowa“ diskusi uzavřela.

V závěru diskuse se objasňují příčiny značných rozdílů názorů, které projevilí autoři diskusních příspěvků. Bylo to zčásti nesprávné ujasnění základních pojmů, které se týkají organizace součinnosti, jejího obsahu a podstaty, jakož i nesprávné vymezení postupných údobí činnosti vševojskového velitele při organizaci boje. Organizace boje začíná obdržením bojového úkolu a končí zahájením dělostřelecké přípravy. Je pojmem širším než organizace součinnosti a zahrnuje veškerou činnost prováděnou v přípravném období. Organizace součinnosti je hlavní součástí organizace boje a hlavním článkem veškeré činnosti vševojskového velitele a jeho štábu.

Velitelovo rozhodnutí je základem organizace součinnosti, základem uskutečnění všech dalších otázek, souvisejících s organizací boje, včetně organizace sou-

činnosti. Metoda organizace boje závisí na konkrétních podmínkách a na velitelském stupni, na kterém se organizace boje provádí. V další části článku jsou pak rozvedeny možné metody přípravy velitelského rozhodnutí, jak jsou i u nás v praxi používány.

Pro organizaci součinnosti zpracovává štáb návrh plánové tabulky součinnosti a plán práce velitele pro organizaci součinnosti v terénu.

Po rozboru podstaty součinnosti a způsobu její organizace jsou uváděny konkrétní otázky, které musí být probrány podle jednotlivých údobí boje, aby se dosáhlo sladěním úsilí všech druhů vojsk při plnění stanovených úkolů. Organizaci součinnosti v terénu musí získat každý velitel správnou představu, jak bude svůj úkol plnit. Podřízení velitelé vycházejí pak z toho při organizaci součinnosti u vlastních vojsk. Nadřízený štáb jim při tom poskytuje širokou pomoc.

K článku je přiložena přehledná tabulka, v které jsou schematicky ukázány možné způsoby organizace součinnosti za útoku na připravenou obranu nepřítele. Uvedené způsoby se shodují s naší praxí a nebudu je proto hlouběji rozbírat.

Tolik na závěr diskuse. Jsme vděční redakční radě časopisu bratrské lidové polské armády Myśl wojskowa, že nás upozornila na článek, kterým diskusi uzavřela, i za to, s jakou pozorností sleduje obsah naší Vojenské mysli.

Zpracoval podplukovník Michal Spišiak

Z obsahu bulharského odborného vojenského časopisu „Vojenna mysl“ ročník 1954

Poslední ročník časopisu bulharské lidové armády Vojenna mysl přinesl mnoho aktuálních a zajímavých článků jak z oblasti operačního umění, tak i taktiky, které byly beze sporu dobrou pomůckou velitelskému sboru při studiu otázek soudobého boje a operace. Časopis vychází desetkrát za rok a je určen pro generály a starší důstojníky bulharské lidové armády.

V stručném přehledu upozorním na některé články časopisu, které pro svou náplň mohou posloužit i našemu velitelskému sboru k prohloubení některých otázek operačního umění. Z oblasti operačního umění zaměřoval se časopis hlavně na otázky týkající se organizace a vedení útočné operace vševojskové armády v horském zalesněném terénu.

V prvním čísle časopisu pojednává podplu-

kovník Dobrev o plánování soudobé armádní útočné operace. Plánování operace začíná už v době přípravy velitelova rozhodnutí a v plně šíři se rozvíjí po vydání rozhodnutí. Už v této době zpracovává operační oddělení štábu armády v těsné součinnosti s ostatními složkami štábu kalendářní plán příprav operace. Pro přípravné období operace má stejný význam, jako operační plán pro období vedení operace. Zahrnuje všechna opatření, která mají být provedena v přípravném období. Jeho hlavním cílem je plánovitě usměrnit práci štábu armády a podřízených štábů na přípravě operace, aby byla co nejpečlivěji a nejpodrobněji připravena v nejkratším čase. Kalendářní plán schvaluje velitel armády. Po jeho schválení vydá náčelník štábu nařízení pro plánování operace, která obsahují: v kolika obdobích plánovat operaci, jaké úkoly plní armáda v jednotlivých obdobích, rozmach operace po obdobích, úkoly svazků a druhů vojsk po obdobích operace, způsob organizace součinnosti mezi vojsky, organizace bojového a operačního zabezpečení, organizace velení a spojení atd. Pak přikročí operační oddělení v těsné součinnosti s ostatními složkami ke konkrétnímu zpracování plánu operace.

Plánovat nutno hlavně tyto činnosti vojsk armády: soustředění, přeskupení a rozvinutí vojsk armády, přípravu vojsk, bojovou činnost vojsk, operační zabezpečení útočné operace a operační kontroly. Vypracované plány musí být sladěny s plány druhů vojsk a nařízeními dovedeny k vykonavatelům.

Operační část plánu obsahuje: závěry velitele armády z ujasnění úkolu a zhodnocení situace, zámysl operace a rozhodnutí velitele armády, plánování operace, úkoly vojsk v přípravném období a v dalších obdobích operace, způsob součinnosti, organizaci bojového a operačního zabezpečení, organizaci materiálně technického zabezpečení, organizaci morálně politického zabezpečení a organizaci velení a spojení, seznam příloh k plánu. Současně s vševojskovým štábem zpracovávají štáby druhů vojsk plány použití svého vojska. Na konci článku zdůrazňuje autor nutnost pečlivé přípravy operačních štábů a potřebu vzájemné součinnosti jak uvnitř štábů, tak se štáby druhů vojsk.

O organizaci a vedení armádní útočné operace v horském zalesněném terénu pojednává článek plukovníka Paskaleva, uveřejněný ve čtvrtém čísle časopisu. Horský zalesněný terén má svými vlastnostmi vliv na bojovou činnost vojsk, což se nezbytně musí odrazit i v oblasti organizace útočné operace. Vliv horského zalesněného terénu se odráží hlavně v těchto otázkách: je značně ztížen manévr podél fronty, jednotlivá období operace se zpravidla prodlužují, na přeskupení vojsk nutno věnovat více času, operační sestava se učeňuje do větší hloubky a na významu nabývá počáteční sestava, operaci nutno podrob-

ně a pečlivě napláňovat. Tyto zvláštnosti musí vzít velitel armády v úvahu při svém rozhodování a hlavně při volbě směru hlavního úderu. Směr hlavního úderu armády v horském zalesněném terénu má vyhovovat těmto podmínkám: má vést do prostoru, jehož ovládnutí má hlavní význam pro splnění úkolu, má procházet prostorem, kde nepřítel vytvořil nejmenší taktickou a operační hustotu sil a prostředků, má umožňovat nejúčinnější využití sil a prostředků armády na celou hloubku úderu, má skýtat nejvýhodnější podmínky pro taktickou a operační součinnost prvků operační sestavy a druhů vojsk, skryté soustředění vojsk a zaujetí vychodího položení, má umožňovat součinnost s partyzánskými jednotkami bojujícími v týlu nepřítel.

V horském zalesněném terénu je často nemožné soustředit hlavní síly armády na jeden směr. V tom případě se vede několik úderů, které se po překonání horského masivu opět soustřeďují.

Z prvků operačního zabezpečení nabývá na významu průzkum, obrana proti nepřátelským výsádkům, zajištění boků a požární ochrana.

Útočná operace v horském zalesněném terénu má být vedena prudce, vysokým tempem s narůstající silou úderu v hloubce nepřetržitě, bez jakýchkoliv operačních přestávek.

V témže čísle je uveřejněn článek podplukovníka Danova a majora Petkova o vedení průzkumu v útočné operaci armády v horském zalesněném terénu. Za takové operace vzrůstá značně význam průzkumu terénu, a to hlavně průzkum komunikací, přístupů a možných směrů útoku. Průzkum musí být organizován do značné hloubky, kruhově a sladěn s průzkumem druhů vojsk. Zvláště na bocích vševojskových svazků nutno provádět nepřetržitý průzkum v průběhu celé operace.

O všech otázkách operačního zabezpečení útočné operace v horském zalesněném terénu pojednává článek generál-majora Stojanova v pátém čísle časopisu. Hlavním úkolem operačního zabezpečení podle autora je varovat vojska před nenadálým pozemním a vzdušným napadením, zabezpečit jim volnost manévru a činnosti, jakož i možnost včas a organizovaně zahájit boj s nepřítelem. Vzhledem na velký rozsah soudobé operace je správná organizace operačního zabezpečení jeden z hlavních předpokladů jejího úspěchu. V další části článku rozebírá jednotlivé prvky operačního zabezpečení.

Serie článků pojednávajících o útočné operaci vševojskové armády v horském zalesněném terénu je ukončena článkem plukovníka Grigorova o organizaci týlu a materiálního zabezpečení vojsk armády v útočné operaci v horském zalesněném terénu.

Rízení týlu v útočné operaci armády je nejdůležitou součástí velení a má rozhodující vliv na její úspěch. Rízení týlu záleží v časovém sla-

dění veškeré činnosti týlu s bojovou činností vojsk. Rozhodnutí o organizaci týlu a o materiálně technickém zabezpečení operace činí velitel armády současně se svým operačním rozhodnutím. Velitel armády však může usměrnit činnost týlu ještě před svým rozhodnutím, hlavně pokud jde o rozmístění týlových útvarů a zástupů, soustředění zásob a materiálních prostředků a p. Pokud jde o činnost související s organizací týlu a s materiálně technickým zabezpečením, navrhuje autor její uspořádání v tomto sledu: stanovení úkolů týlu velitelem armády podle mapy na základě ujasnění úkolu, operační orientace náčelníka týlu a stanovení úkolů materiálně technického zabezpečení, aniž se prozradí zámýsl operace, zpracování informační zprávy náčelníkem týlu, rozhodnutí velitele armády o organizaci materiálního zabezpečení, zpracování týlového rozkazu, zpracování dílčích plánů služeb pro materiální zabezpečení operace, upřesňování, sladování a schválení plánů materiálně technického zabezpečení a přísunu a konečně realizace vypracovaných plánů.

V horském zalesněném terénu je ztíženo spojení týlu s vševojskovým štábem armády, což vyžaduje zesílit štáb týlu pojitky.

Z článků zaměřených na otázky operačního umění je ještě velmi zajímavý článek podplukovníka Tomova o operační součinnosti.

Operační součinnost v soudobé útočné operaci, píše autor, je jedna z hlavních podmínek jejího úspěchu. Součinnost je podmíněna určitou zákonitostí vycházející ze zásady, že splnění stanovených úkolů je možno dosáhnout jen společným úsilím všech druhů vojsk. Činnost jednotlivých druhů vojsk a prvků operační sestavy musí být podrobně a přesně sladěna v určitý systém, rozdělena a usměrněna podle postupně plněných úkolů. Operační úsilí musí být sladěno podle cílů, času a prostoru. Operační úsilí všech druhů vojsk musí být v průběhu celé operace usměrněno k zabezpečení činnosti pěchoty a tanků, nehledě na to, že v některých údobích boje plní hlavní úkoly jiný druh vojska. Operační úsilí jednotlivých vojsk musí být sladěno nejen uvnitř svazku, ale i se sousedy vpravo, vlevo, vpředu, v týlu, s letectvem atd.

Organisace operační součinnosti zahrnuje tyto hlavní otázky:

- sladit činnost armády s ostatními spolupracujícími armádami ve všech obdobích operace, ale hlavně při uskutečňování obklíčení nepřátelského uskupení v součinnosti s jinou armádou,

- sladění úsilí vojsk působících ve směru hlavního úderu s úsilím vojsk útočících na podružných směrech, aby bylo dosaženo obklíčení a zničení nepřítele,

- sladění činnosti vojsk k zabezpečení zasedení rychlé skupiny do průlomu a její činnosti v operační hloubce nepřátelské obrany,

- sladění úsilí pozemního vojska s letectvem a vytvoření podmínek umožňujících ničení nepřítele po částech,

- sladění činnosti vojsk prvního a druhého operačního sledu při rozvíjení úspěchu v hloubce nepřátelské obrany,

- sladění úsilí pozemního vojska a činnosti vzdušných výsadků v týlu nepřítele,

- sladění činnosti speciálně vyčleněných sil k provádění operačního zabezpečení operace, — zabezpečení nepřetržitého spolehlivě pracujícího součinnostního spojení, jednotného systému orientace, smluvených a poznávacích signálů.

Správné organisace a udržení součinnosti v soudobé útočné operaci, zdůrazňuje dále autor, se dosahuje

- hlubokou znalostí operačně taktických vlastností a možností všech druhů vojsk a zásad jejich použití v operaci,

- znalostí a hlubokým rozbohem operačního úkolu stanoveného starším náčelníkem, úkolů sousedů, jakož i všech druhů vojsk a pořadí, v kterém mají být plněny,

- zpracováním plánu operace za účasti všech druhů vojsk v plném souladu se zámyslem operace a s úkolem.

- společným průzkumem všech druhů vojsk jak před zahájením operace, tak i v jejím průběhu,

- společnou přípravou vojsk a štábů k nastávající činnosti,

- vzájemnou pomocí všech vojáků a jednotlivých druhů vojsk během operace,

- dobře připraveným, rychle pracujícím, situace znalým štábem, který zabezpečí včasné proniknutí nařízení a informací k vykonavatelům a provede všechna organizační opatření k zabezpečení součinnosti v průběhu operace, — nepřetržitě a spolehlivě pracujícím spojením.

Z otázek operačního umění jsou dále rozpracovány některé problémy související se zabezpečením zasedení armádní rychlé skupiny do průlomu a její činnosti v operační hloubce. Týkají se zásad velení, dělostřeleckého zabezpečení, protivzdušné obrany atd.

Z článků pojednávajících o taktických zásadách vedení soudobého boje je nejzajímavější článek plukovníka Dudova, Obrana střeleckého sboru v horském zalesněném terénu, otištěný v osmém čísle časopisu.

Zavedením nových druhů ženijní techniky, zvětšením počtu tanků a samohybných děl a jiných bojových prostředků, zdůrazňuje autor, vzrostly i možnosti obrany v horském zalesněném terénu. Za tohoto druhu boje mají význam všechny druhy vojsk, hlavně však pěchota, která není odkázána jen na komunikace, a dělostřelectvo, které může provádět téměř neomezený manévr palbou.

Zkušenosti z Veliké vlastenecké války ukazují, že se bojová činnost v horském zalesněném terénu vedla hlavně podél cest, údolí, do-

minujících výšin a hřbetů. Obrana těchto prostorů se provádí jako za obyčejných podmínek, zatím co obrana ostatních úseků se provádí menšími silami. Při organizaci obranného boje přehradí střelecké divize všechny komunikace, především nejvýkonnější. Lesní cesty, údolí potoků a p. se brání zvláštními odřady v síle od střelecké roty do pluku. Zvlášť pevnou obranu nutno organisovat v údolích, průsmycích a jiných přístupech.

Horský zalesněný terén klade zvýšené požadavky na předvídání, velení, iniciativu, smélost a odhodlanost v boji.

Vedení obranného boje v horském zalesněném terénu má být založeno na smýšlích a rozhodných protizátech. Pasivita v obraně je nepřijatelná. Až do krajnosti nutno využít té okolnosti, že akce útočníka jsou prostorově

i časově poměrně izolovány, čímž se vytvářejí podmínky pro jeho ničení po částech.

Zvýšené nasycení vojsk technickými prostředky má veliký vliv na organizaci a vedení boje v horském zalesněném terénu. To vyžaduje od obránce, aby důkladně využíval své palebné mohutnosti, aktivity a pohyblivosti. Úspěch v tomto boji závisí na dovedném využití soudobé bojové techniky a všech speciálních vlastností horského zalesněného terénu.

Časopis věnoval značnou pozornost i theoretickým názorům na soudobou bojovou činnost armád kapitalistických států. Zvlášť hodnotným příspěvkem je článek „Bojová činnost interventů v Koreji“, otištěný v 2. a 3. čísle a vyhodnocující bojové zkušenosti z korejského bojiště.

(Zpracoval podplukovník M. Spišák)

Z obsahu časopisu maďarské lidové armády „Katonai figyelő“

Stručný přehled ročníku 1954

Katonai figyelő (Vojenský pozorovatel) je vojenský odborný časopis maďarské lidové armády neověřejné povahy. Je určen pro starší důstojníky, operační štáby a akademie maďarské lidové armády.

V roce 1954 bylo vydáno celkem 6 čísel. Obsah časopisu je zaměřen především na otázky operačního umění, řešící problematiku zvláštních forem útočné operace vševojskové armády. V tomto stručném přehledu seznámím čtenáře Vojenské mysli s obsahem nejzajímavějších článků minulého ročníku časopisu.

Podplukovník György Gráber v prvním čísle časopisu pojednává o hlavních otázkách přeskupení a vystřídání vojsk. Vychází z cílů přeskupení, pojednává pak o formách a organizaci přeskupení, o jeho bojovém nebo operačním zabezpečení. Přeskupení a vystřídání je jednou z nejčastějších bojových činností vojsk. Provádí se jak v přípravě operace a boje, tak i v jejích průběhu. Svě these podkládá autor několika příklady z Veliké vlastenecké války. Ke konci článku zdůrazňuje potřebu pečlivě připravit přeskupení, naplánovat je a nutnost poskytnout pomoc podřízeným svazům a útvarům štábem plánujícího velitelství.

V druhém čísle časopisu je zajímavý článek majora Imre Gábora o zvláštnostech vedení boje v obklíčení a o některých otázkách vyjití z obklíčení. Na základě zkušeností z první světové války a z Veliké vlastenecké války uvádí autor případy, kdy může dojít k obklíčení. K obklíčení vlastních vojsk může dojít v průběhu obranné operace, když nepřítel úderem na dvou od sebe oddělených směrech provádí průlom taktické hloubky obrany a v hloubce se oba útočné směry sbíhají; za útoku vlastních vojsk, kdy se nepřítel sbíhavými proti-

úderem snaží likvidovat vlnu do jeho obrany; za útoku nepřítele proti odkrytému boku vlastních vojsk; v střetném boji, když nepřítel včas rozvinul své síly a manévrem do boku vytváří podmínky pro obklíčení; za odchodu vlastních vojsk, když nepřítel vede pronásledování po rovnoběžných komunikacích, pronikne do týlu našich vojsk a odřízne jim cesty odchodu; za bojů na předmostí, když se nepříteli podařilo soustředit dostatek sil, aby obklíčil naše vojska na předmostí. Do obklíčení se mohou konečně dostat vlastní výsadkové jednotky, shozené do týlu nepřítele, zabrání-li nepříteli proniknutí vlastních pozemních sil k vysazené skupině a spojit se s ní.

Ve všech případech musí být vojska připravena vést úporný boj v obklíčení, z kterého se mohou probít jen na rozkaz staršího náčelníka. Bojovou sestavu nutno uspořádat tak, aby umožňovala nejen vedení úporné obrany v obklíčení, ale i snadné přeskupení pro probití z obklíčení, které může být provedeno buď jen vlastními silami obklíčeného svazku nebo v součinnosti s jiným svazkem působícím proti vnější obklíčovací frontě.

V závěru zdůrazňuje autor, že za druhé světové války západní imperialisté nedokázali ani jednou obklíčit větší uskupení nepřítele, které by mělo podstatný vliv na vývoj situace na daném směru, tak jak tomu bylo na východní frontě, kde Sovětská armáda jako hlavní formy operace používala obklíčení a zničení obklíčeného nepřítele. Ani v obklíčení nesmějí být vojska pasivní, naopak musí být vysoko aktivní, protože pasivita nejen umožňuje nepříteli rychle přikročit k zničení obklíčených vojsk, nýbrž i podlamuje jejich morálku.

Velmi zajímavý v tomto čísle je článek „Názory imperialistů na taktické použití atomo-

vých zbraní". Redakce časopisu glosuje některé články, které se objevily ve vojenských časopisech západních států o použití atomových zbraní v boji a uvádí nejzajímavější názory některých časopisů. Uvedu alespoň některé z nich.

Až do roku 1952 pokládali západní vojenští theoretici atomové zbraně za strategické. Až po této době přicházejí s požadavky na jejich taktické použití. Taktickým použitím atomových zbraní se prý dosavadní fronty změní na „atomové“, které budou charakterisovány hlavně těmito rysy:

- nutnost rozptýlení sil v terénu,
- rychlé soustředění sil,
- vysoká pohyblivost vojsk,
- změny v organizační sestavě vojsk bojujících na „atomových frontách“.

Podle těchto názorů jsou atomové zbraně především účinnými zbraněmi, připouštějí se však i možnosti jejich použití při vedení obranného boje.

Pokud jde o použití atomových zbraní za útoku, nejsou názory jednotné. Shodují se v tom, že jich nutno soustředěně použít ve směru hlavního úderu. Zničením hlavních sil obránce se podstatně usnadňuje splnění úkolů útočícím svazkům. Po provedení atomových úderů se provádí průlom taktické hloubky obrany pěšími divizemi, za kterými se vedou tankové a obrněné útvary a svazky, které mají za úkol rozšířit úspěch dosažený atomovými úderu a bojovou činností pěších divíí.

Zajímavé jsou názory na použití atomového dělostřelectva za útoku. Autoři různých článků ve vojenských časopisech západních imperiálistů počítají s dostřelem atomového děla 30 km. Palebná postavení atomového dělostřelectva se volí ve vzdálenosti 8 až 10 km od předního okraje nepřátelské obrany. Mohou tedy podporovat postup pěchoty do hloubky 20 až 22 km od předního okraje nepřátelské obrany využitím maximálního dostřelu. Pro přemístění do nových palebných postavení, pro zaujetí nových palebných postavení, přípravu k palbě a doplnění municí je třeba 1 až 1 1/2 hodiny. Proto jako bližší úkol pěších a obrněných jednotek se určuje čára v hloubce asi 20 km, čára, po kterou mohou být tato vojska podporována atomovým dělostřelectvem.

V glosované literatuře se zdůrazňuje, že se největších účinků při použití atomových zbraní dosahuje při současném použití s dosavadními zbraněmi.

Pokud jde o jednotlivé druhy vojsk podle cvičení a pokusů, které byly provedeny v Newadě, jsou tanky nejzpůsobilejší zbraní pro „atomové fronty“, protože mohou bez jakéhokoli nebezpečí již po několika minutách vejít do terénu, kde byla shozena atomová puma.

V obraně mají být cíli atomových úderů živá síla nepřítele a jeho materiální prostředky potřebné k vedení boje. Nejzranitelnější je

protivníkovou výchozí položení. Pěchota se brání proti účinkům atomových zbraní především tím, že se zakopává, buduje zvláštní kryty a důkladně se maskuje.

Pokud jde o dělostřelectvo, je v obraně poměrně velmi zranitelné. Atomový úder na prostory palebných postavení vyrazuje jak bojovou techniku, tak i živou sílu dělostřelectva. Manévr dělostřelectva do záložních palebných postavení je málo účinný, protože není čas na jeho provedení. Proto se v časopisech doporučuje studovat otázky jiných způsobů použití dělostřelectva v obraně.

Je jisté, píše se v závěru článku, že použití atomových zbraní přinese některé změny v organizaci souborové obrany. Hlavní vlastnosti obrany, jako je její nezdolnost, tvrdost, úpornost, aktivnost, přesný a dobře promyšlený palebný systém, sladěný se systémem zátarasů, zůstanou jako všeobecně platné i v obranném boji za použití atomových zbraní.

Úvodník třetího čísla časopisu je věnován III. sjezdu maďarské strany práce a úkolům, které z něho vyplývají pro příslušníky maďarské lidové armády.

V tomto čísle je zajímavý článek podplukovníka Laszlo Szűce o použití tankových a mechanisovaných svazků za průlomu připravené obrany nepřítele. V článku zdůrazňuje autor význam tankových a mechanisovaných svazků v souborové operaci a podrobněji se zabývá otázkami armádní rychlé skupiny, jejím přesunem na čáru zasažení, zasažením do průlomu a rozvíjením úspěchu v operační hloubce.

V dvojčísle 4 až 5 jsou zajímavé články podplukovníka Gyuly Zentaie a podplukovníka Róberta Farkase.

Podplukovník Gyula Zentai píše o odrazení protiúderu tankového a mechanisovaného vojska nepřítele. Vycházíme-li ze zásad nepřítele, může nepřítelem použít k provedení protiúderu 600 až 700 středních a těžkých tanků (tanky jednoho armádního sboru americké armády). Pak vypočítává autor kolik prostředků může soustředit střelecký sbor k odrazení takového silného tankového protiúderu a přichází k závěru, že střelecký sbor má dostatek prostředků k jeho odrazení. Pokud jde o organizaci odrazení nepřátelského protiúderu, rozvíjí autor stejné zásady, jak jsou uvedeny v obdobném článku naší Vojenské mysli č. 4/1954.

Podplukovník Róbert Farkas pojednává o úloze tankového a mechanisovaného vojska v operaci na obklíčení nepřítele. Vychází ze zásad Polního řádu maďarské lidové armády a navazuje pak na zkušenosti Sovětské armády, která za Veliké vlastenecké války přivedla obklíčovací operace na vysoký stupeň a pro kterou se obklíčovací operace staly pravidelnou formou útočné operační činnosti. Ať už je to stalingradská bitva nebo korsuň-ševčinská operace nebo jassko-kišiněvská operace, ve všech prokázala Sovětská armáda vysoké mistrovství v uskutečňování obklíčení silného ne-

přátelského uskupení. V další části pak uvádí úkoly, které plní tankové a mechanizované vojsko jak na vnější, tak i na vnitřní obkličovací frontě. Podrobněji probírá korsuň-ševčenkovo operaci, na které dokazuje své závěry o činnosti tankového a mechanizovaného vojska.

V závěru článku shrnuje autor charakteristické rysy této činnosti tankového a mechanizovaného vojska: tankové a mechanizované vojsko zvyšuje tempo obkličovacích operací, v součinnosti s vševojskovými svazky umožňuje odrážet nepřátelské uskupení od týlu a sousedů a vést s ním úspěšný boj, může rychle přecházet od jednoho způsobu bojové činnosti ke druhému a rychle uskutečnit obklíčení, může organizovat úpornou a aktivní obranu, v které se zhroutí i útok nepřítel provedený značnými silami, a konečně může likvidovat vlomy, provedené nepřátelskými protitankovými obkličovacími frontami.

Časopis *Katonai figyelő* uveřejňuje i články z válečných dějin maďarského lidu, především články týkající se maďarské buržoasní revoluce, provedené roku 1848.

Časopis se těší značnému zájmu důstojníků maďarské lidové armády, o čemž svědčí množství diskusních příspěvků, které jsou v něm uveřejňovány. Není téměř jediného článku, který by nevyvolal odezvu v řadách čtenářů. V diskusních příspěvcích jsou přinášeny nové myšlenky, protichůdné názory, které tematiku prohlubují nebo osvětlují s jiné stránky. V tomto směru nám může být vzorem.

Časopis věnuje obdobně jako naše *Vojenská* mysl pozornost i jiným časopisům lidových armád. V dvojčísle 4 až 5 bylo uveřejněno i zhodnocení 1. a 4. čísla naší *Vojenské* mysl. V celku vyzněla kritika pro náš časopis příznivě.

Závěrem možno ukončený ročník hodnotit jako značný přínos k řešení neaktuálnějších problémů soudobé operace nebo boje a časopis jako hodnotnou pomůcku velitelského sboru maďarské lidové armády. I vnější forma a úprava časopisu slouží vydavatelům časopisu ke cti.

(Zpracoval podplukovník M. Spišák)

Podrobnější informace o obsahu vybraných článků z rumunského vojenského odborného časopisu „Probleme de arta militara“, ročník 1954 Z čísla 2/1954

Generál-major T. Lupesku: Zásady obranné operace armády na široké frontě.

V úvodní části jsou uvedeny okolnosti, za kterých dochází k obraně na široké frontě, a některé historické příklady z Veliké vlastenecké války. Dále se v článku rozvádějí otázky, které musí být vyřešeny při přijetí rozhodnutí pro obranu na široké frontě.

Při obraně na široké frontě předpokládá autor šířku obranného pásma armády 100 až 150 km, střeleckého sboru 60 km. Zesílení armády je omezeno asi na 1 až 3 protitankové brigády, 1 až 2 pluky tanků, 1 až 3 prapory plamenometů, 2 až 3 ženijní pluky s bojovou technikou a ženijními stroji. Dělostřelectvo je zpravidla decentralisováno, neorganizují se ani sborové dělostřelecké skupiny. Zdůrazňuje se nutnost plánování manévru dělostřelectvem k frontě a podél fronty. Tanků a protitankových děl doporučuje použít k zesílení protitankových rajonů a část jich vyčlenit jako zálohy.

Dále jsou v článku uvedeny zásady použití ženijního a chemického vojska, otázky velení a operačního zabezpečení. Článek je doplněn schématem obrany armády na široké frontě.

Podplukovník Š. Lupu: Zvláštnosti použití dělostřelectva v obranné operaci armády na široké frontě.

V článku jsou rozvedeny tyto otázky: všeobecné úkoly dělostřelectva při obraně na širo-

ké frontě, hustota dělostřelectva, rozdělení a použití dělostřelectva, druhy dělostřeleckých palb, manévry dělostřelectva palbou a pohybem, organizace velení.

V části pojednávající o hustotě dělostřeleckých hlavních poukazuje autor na zkušenosti z Veliké vlastenecké války. Při šířce obranného pásma armády 100 až 150 km je třeba dosáhnout hustoty 9 až 13 protitankových hlavních a 10 až 15 děl a minometů na 1 km fronty. Na důležitých směrech je třeba dosáhnout hustoty jako při normální obraně, to jest 30 až 35 protitankových děl, tanků a samohybných děl a 40 až 50 dělostřeleckých hlavních ze zakrytých postavení. Zdůrazňuje potřebu zesílit divisi dělostřelecké skupiny. Je-li v pásmu obrany několik tankových směrů, je možno utvořit dvě až tři dělostřelecké protitankové zálohy.

Při ztížených podmínkách provedení manévru dělostřelectvem je třeba dobře vybavit dělostřelectvem přímo jednotlivé svazky. Není účelné vytvářet dělostřelecké zálohy, které by neměly možnost zásahu.

U manévru dělostřelectvem se zdůrazňuje nutnost důkladného průzkumu a plánování příprav, aby ho bylo možno provést v nejkratší možné době k vytvoření potřebné hustoty.

Podplukovník E. Epure a podplukovník D. Athanasiu: Plánování protiúderu.

V úvodu jsou uvedeny historické příklady

aktivní obrany ze známých operací Veliké vlastenecké války, moskevské, stalingradské, kurské a budapeštské. Je při tom poukázáno na charakteristický rys přechodu protiúderu v protiofenzivu.

Potom jsou v článku rozebrány všeobecné theoretické zásady plánování protiúderu s vhodnými aplikacemi vycházejícími z historických zkušeností z Veliké vlastenecké války. Zdůrazňují a rozvádějí se povinnosti velitele a štábu při plánování protiúderu. Podle zhodnocení situace mají být na stupni armády vypracovány dvě až tři varianty protiúderu s podrobným stanovením úkolů svazků a všech opatření k zabezpečení protiúderu. K článku jsou připojena čtyři schemata možných variant provedení protiúderu.

Autoři předpokládají provedení protiúderu v druhý nebo třetí den útoku nepřítele a zaujetí výchozího prostoru během poslední noci před provedením protiúderu. Při tom jsou čela protiúderné skupiny ve vzdálenosti 5 až 6 km od čáry, kterou zabezpečují sbory prvního sledu. Je poukazováno na možnosti zasedání druhých sledů do protiúderu přímo z pohybu, v případech kdy to bude situace vyžadovat. Autoři počítají s dělostřeleckou přípravou v délce 15 až 30 minut.

Kapitán M. Šerban: Dělostřelecké zabezpečení armádního protiúderu.

Po krátkém všeobecném úvodu rozvíjí autor hlavně tyto otázky: zabezpečení čáry rozvinutí pro protiúder, zabezpečení jednotek provádějících protiúder, zabezpečení vlastního provedení protiúderu, dobu dělostřelecké přípravy, podpory a zabezpečení konečného cíle protiúderu, střední hustotu dělostřeleckých hlavních pro protiúder, práci velitele dělostřelečtva armády a jeho štábu při plánování použití dělostřelečtva, plánování dělostřeleckých paleb, nutnost letecké převahy nad prostorem, kde se provádí protiúder, přípravu výchozího prostoru k rozvinutí dělostřelečtva, topografickou přípravu, přeskupení dělostřelečtva, dělostřelecký průzkum, přípravu a vedení dělostřeleckých paleb, organizaci spojení, organizaci součinnosti a otázku spotřeby munice.

Při kalkulacích vychází autor z předpokladu provedení protiúderu silami střeleckého sboru.

O dělostřeleckém zabezpečení armádního protiúderu se autor vyslovuje, že je stejného druhu jako zabezpečení útoku střeleckého sboru, doba přípravy je však kratší a požaduje se rychlejší práce dělostřeleckých štábů. Dělostřelečtvo dostává úkol „obkličít dělostřeleckými palbami“ nepřítele, který vnikl do obranné sestavy, znemožnit další rozvíjení jeho úspěchu a izolovat ho od záloh přicházejících z hloubky.

Výchozí prostory a provedení protiúderu předpokládá autor mezi hlavním pásmem obrany a pásmem sborových záloh a počítá, že ho

zabezpečí sbory prvního sledu armády. Vychází dále ze šířky úseku pro armádní protiúder prováděný jedním střeleckým sborem 7 až 8 km a z toho, že na tomto úseku budou nepřátelské síly v hodnotě do jedné divise. (Nepředpokládá použití atomových zbraní.)

O vlastním dělostřeleckém zabezpečení protiúderu se autor vyjadřuje, že má ráz dělostřeleckého útoku. Za dělostřelecké přípravy plní dělostřelečtvo tyto úkoly: palebnými soustředěními umlčuje živou sílu a palebná ohniska nepřítele, přímou střelbou ničí palebná ohniska a tanky, umlčuje nepřátelské dělostřelecké a minometné baterie, ruší nepřátelské zálohy.

Dynamický ráz boje nedovoluje přitom provádět podrobnou přípravu a organizaci paleb. Délka dělostřelecké přípravy bývá 15 až 30 minut. Popisovaný způsob dělostřelecké přípravy, dělostřelecké podpory a zabezpečení dosažené čáry se shoduje s našimi zásadami.

Pro kalkulaci požadované hustoty dělostřeleckých hlavních provádí autor podrobný rozbor nepřátelských sil a cílů, které mohou být v úseku, kde je plánován protiúder. Dochází k požadavku hustoty nejméně 100 až 120 hlavních na 1 km. Střelecký sbor se svými organickými 528 hlavními může vytvořit na úseku 7—8 km širokém hustotu jen 66 až 75 hlavních na 1 km. V článku se pak rozvádí potřeba zesílit dělostřelečtvo, aby bylo dosaženo hustoty 90, 100 a 120 hlavních na 1 km. Počítá se zesílením od sborů prvního sledu, od frontu a s manévrem dělostřelečtva a jeho paleb.

Pro boj s nepřátelskými tanky předpokládá autor článku zesílení sboru 1 až 2 protitankovými pluky.

V článku je pak rozvedena práce štábu při plánování dělostřeleckých paleb. Schemata v měřítku 50 000 a 25 000 ukazují, co mají obsahovat jednotlivé plány (plán dělostřeleckého zabezpečení protiúderu, plán paleb, plán manévru dělostřelečtva pro přípravu a podporu útoku).

Na přípravu informační zprávy velitele dělostřelečtva armády počítá autor s dobou 30 až 60 minut a na vlastní přednes zprávy s dobou 10 až 15 minut.

V části o protivzdušném zabezpečení protiúderu počítá autor s potřebou 12 až 15 hlavních střední ráže a 13 až 15 hlavních malé ráže.

Pro topografickou přípravu kalkuluje dobu 1 až 2 dnů. Přeskupení dělostřelečtva armády a zaujetí výchozího prostoru má být provedeno v noci, která předchází před vlastním provedením protiúderu.

V části o dělostřeleckém průzkumu je zdůrazněna nutnost využít všech pramenů zpráv — letectva, vševojskových štábů a útvarů — k upřesnění cílů, zvláště přímo před provedením protiúderu. Na cíle zjištěné až před samým zahájením protiúderu může být provedena přímá střelba.

V části o spotřebě munice kalkuluje autor na dělostřeleckou přípravu 0,5 p/p. Na dělostřeleckou podporu 0,4 p/p a pro boj v hloubce 0,2 p/p. Celkem na dělostřelecké zabezpečení protiúderu armády počítá autor zhruba se spotřebou 1 p/p.

V závěru článku se zdůrazňuje zvláštní význam konečného cíle armádního protiúderu —

připravit podmínky pro přechod k protiofenzivě.

Pojednání je podrobně a hodnotně zpracováno a je přínosem jak pro dělostřelecké, tak vševojskové štáby. Autor však neuvažuje o zvláštnostech, které by v dělostřeleckém zabezpečení protiúderu způsobilo použití atomových zbraní.

Z čísla 4/1954

Materiální zabezpečení armády při přechodu z obranné operace do operace útočné, plukovník N. Tudorica.

Autor v úvodu poukazuje na možné případy přechodu obranné operace v operaci útočné. Ve svém článku všimá si hlavně otázky reorganizování týlového prostoru a vlastního zabezpečení doplnění potřebných zásob a p.

Celkovou váhu materiálu, který bude třeba soustředit pro zabezpečení armádní útočné operace odhaduje autor na 17 500 t, dále k tomu připočítává ještě ženijní, spojovací, chemický a jiný materiál v celkové váze 5000 t, tedy celkem pro armádu 22 000 t, což prakticky znamená 32 vojenských železničních transportů (1 transport 700 t).

Dále autor rozvádí možnou spotřebu a doplnění svazků na jednotlivá údobí a dni, při čemž tuto stať řeší podle konkrétně zvoleného předpokladu přípravy útočné operace armády.

Po věcném a konkrétním rozboru otázky materiálního zabezpečení autor ve svém závěru zdůrazňuje nutnost úzké spolupráce náčelníka týlu armády a jeho štábu s náčelníkem štábu armády, náčelníky (veliteli) druhů vojsk a jejich štábů, aby mohlo být provedeno materiální zabezpečení armády podle stanovených úkolů a zámyslu velitele armády.

Ženijní zabezpečení rychlých tankomechanisovaných skupin při zasazení

do průlomu a v boji v operační hloubce, plukovník A. Zaharia.

Autor ve svém článku se hlavně zaměřil na tyto otázky: ženijní zabezpečení rychlých tankomechanisovaných skupin v prostoru soustředění, při přesunu z jednoho prostoru do druhého, opatření pro maskování ve vyčkávacím prostoru, zabezpečení vody, zabezpečení přesunu tankomechanisovaného svazku na čáru zasazení, zabezpečení přesunu jednotlivých odřadů, ženijní zabezpečení tankomechanisovaných svazků v boji v operační hloubce nepřátelské obrany, při útoku na odloučené zbytky nepřítele (zadní voje, samostatné opevněné prostory v operační hloubce a p.), v průběhu střetných bojů v operační hloubce, při případném přechodu tankomechanisovaných svazků do dočasné obrany, při přechodu vodních toků v operační hloubce a p.

Autor k článku zpracoval pět velmi vhodných schémat s tabulkou. Ve svém článku konkrétně řeší způsob ženijního zabezpečení jednotlivých úkolů, druh a množství potřebných ženijních prostředků a způsob provedení stanovených úkolů.

Vzhledem ke skutečné věcné a grafické zpracování některých podstatných částí, je možné využít uvedené údaje důstojníky ženijního a tankomechanisovaného vojska, ale článek může velmi dobře posloužit pro všeobecnou informaci i důstojníkům vševojskovým.

Z čísla 6/1954

Plukovník A. Athanasiu: O funkci a práci operačního oddělení armády v útočné operaci.

V úvodu autor zvlášť zdůrazňuje, že operační oddělení armády má hlavní úlohu v celé práci štábu armády v útočné operaci vševojskové armády. Operační oddělení armády musí hlavně zabezpečit:

— opatření související s přípravou prvků potřebných pro přijetí rozhodnutí velitelem armády,

— opatření související s plánováním operace

— opatření související s organizováním a zabezpečením použití svazků (jednotek) při provádění vlastní útočné operace.

Operační oddělení musí být v těsné součinnosti hlavně s oddělením průzkumu, spojovacím oddělením, dopravním oddělením, operačními odděleními vojsk a s týlem.

Ve svém článku zabývá se autor hlavně těmito otázkami: zpracováním kalendářního plánu (uvádí možný vzor), operačním rozvinutím, přeskupením (obsah plánu přeskupení je naznačen graficky), organizací součinnosti,

zpracováním plánu útočné operace, dokumenty pro organizaci operačního zabezpečení.

Autor uvádí obsah jednotlivých plánů operačního zabezpečení, plánu protivzdušné obrany, protitankové obrany, protiatomové ochrany, zabezpečení boků, plánu organizace přemísťování VŠ a VP a plánu kontrol.

Dále autor uvádí možné vzory, informační zprávy náčelníka operačního oddělení armády, plánu rekognoskace, plánové tabulky součinnosti, bojového rozkazu a plánu protiatomové ochrany.

Podle názoru autora může plán protiatomové ochrany obsahovat:

Cíl: Zabezpečení činnosti svazků armády za podmínek použití atomových zbraní v přípravném období útočné operace, při průlomu a při rozvíjení útočné operace v operační hloubce. V tabulce pak uvádí (v řádcích): činnost průzkumu a radiologického pozorování, ženijní zabezpečení protiatomové ochrany, likvidace atomových následků.

V sloupcích uvádí: úkoly v přípravném období útočné operace, prvním, druhém a třetím období, síly a prostředky, doba provedení, pozorování.

Dále uvádí signály pro vyhlašování svazkům a jednotkám radiem, telefonem, akusticky a opticky. Plán podpisuje náčelník štábu armády a náčelník operačního oddělení armády a schvaluje velitel armády.

V plánu maskování uvádí autor v sloupcích: opatření pro maskování, které bude uskutečněno, prostor kde to bude provedeno, prostředky, které budou maskování provádět, kdo odpovídá za provedení, kontrola maskování. Plán podpisuje náčelník štábu a náčelník operačního oddělení a schvaluje velitel armády.

Schema možného vzoru bojového rozkazu je velmi pečlivě rozpracované a obsahuje všechny údaje, které má rozkaz obsahovat. Na konec ještě autor uvádí možný vzor plánu kontrol.

Poznámka recenta: Článek rozvíjí činnost a práci štábu za podmínek možného použití atomových zbraní. Prohlubuje otázku vnitřní práce štábu, hlavně práci operačního oddělení armády.

Major T. Grozea: O opevněných rajonech.

V úvodu poukazuje autor na historický vývoj budování opevněných rajonů, na linii Maginotovu, Siegfriedovu, Manerheimovu na opevněné prostory budované za Veliké vlastenecké války. Dále autor provádí rozbor potřeby a kalkulaci dělostřelecké munice pro bojení opevněných objektů, potřebu jednotek pro obranu prostorů, součinnost taktických jednotek s jednotkami pevnostními, atd. Autor dále uvádí možné ženijní vybudování opevněných rajonů v taktické a operační hloubce, průběh pásem a postavení, jejich šířku a hloubku. Blíže a podrobněji rozebírá autor otázku vybudování a bránění opevněného rajonu praporem. K článku autor zpracoval schema.

Plukovník E. Iepure: Použití letectva v útočné operaci vševojskové armády.

Nejprve autor uvádí poznatky z Veliké vlastenecké války Sovětského svazu o činnosti letectva ve prospěch vševojskových armád. Podstatná část článku je však zaměřena na úkoly v jednotlivých obdobích útočné operace. Postupně jsou rozebírány, rozsah letecké podpory v jednotlivých obdobích operace, cíle které jsou určovány letectvu, při letecké přípravě a při podpoře útoku, boj s nepřátelským dělostřelectvem, boj s taktickými zálohami nepřítel, zabezpečení při průlomu z chodu a letecká podpora svazků.

V dalším uvádí autor obsah rozhodnutí velitele letecké armády pro útočný boj a podporu vševojskové armády a možnosti plnění jednotlivých úkolů příslušnými druhy letectva.

(Zpracoval plukovník Ján Baláž)

Vydává MNO. Řídí redakční rada: Jaroslav Dočkal, Jaroslav Kučera, Václav Voneš, Josef Haman, Jaromír Vyhnánek, Zdeněk Malý, František Houra, Ján Lipový, Eduard Ureš, Josef Slabý, Ing. Jan Bělohoubek, Stanislav Hruška, Miloš Beneš, Karel Pavelka (redaktor).

Adresa redakce: Redakce časopisu „Vojenská mysl“ Praha, pošt. úřad 190, poštovní příhrádka 19120/T. — Vydává MNO v Našem vojsku, vydavatelství, n. p., Praha. — Tiskne Naše vojsko, tiskárna, n. p.

V roce 1955 vyjde 6 čísel.

Časopis nelze předplácet, přiděluje se jen služebně.